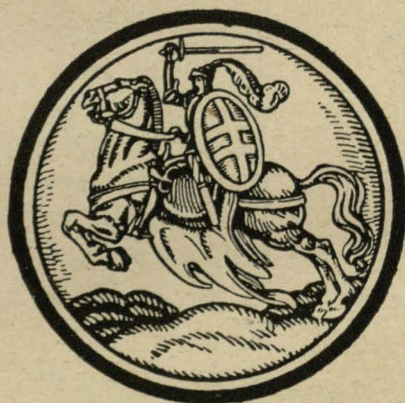

Шлях Моладзі

Ślach Moładzi

...„Падымайся з нізін, сакаліна сям'я,
Над крыжамі бацькоў, над нягодамі!
Занімай, Беларусь маладая мая,
Свой пачэсны пасад між народамі.“

ЯНКА КУПАЛА.

HRAMADZIANE!

Nia raz my ŭžo pisali ab patrebie bielaruskaje presy, nia raz ŭžo prasili ŭsich raspaŭsiudźvać svaje bielaruskija časapisy i akuratna aplačvać za ich padpisku. Z pryjemnaściu možam ścierdzić, što šmat chto adhuknuŭsia na naš zaklik i pasilna nam pamahaje ŭ ciazkoj pracy. Ale kolki-ž, nažal, jašče jość u nas ludziej, jakija anijak nia mohuć ci nia choćuć zrazumieć taho, što tak prostaje i jasnaje, dy ŭšciaž z padpiskaj ściahvajuć, abo abiacajuć jaje aplaćić i pašla nie datrymlivajuć slova.

Voš-ža ŭsich daŭžnikoŭ jašče raz prosim nieadkladna aplaćić naležnuju nam za „šlach Moładzi“ padpisku, bo inačaj ad nastupha numaru vysytku časapisu budziem strymlivać.

Administracyia „Šlachu Moładzi.“

БІЕЛАРУСКАЯ АБЕЦЕДА.

Беларуская абэцэда.

A, a — А, а.	J, j — Ё, ё.	R, r — Р, р.
B, b — Б, б.	Ja, ja — Я, я.	S, s — С, с.
C, c — Ц, ц.	Je, je — Е, е.	Ś, ś — СЬ, сь.
Ć, ć — ЦЬ, ць.	Ju, ju — Ю, ю.	Š, š — Ш, ш.
Č, č — Ч, ч.	K, k — К, к.	T, t — Т, т.
D, d, — Д, д.	L, l — ЛЬ, ль.	U, u — У, у.
E, e — Э, э.	Ł, ł, — Л, л.	Ŭ, ŭ — Ў, ў.
F, f — Ф, ф.	M, m — М, м.	W, w, V, v — В, в.
G, g — Г, г.	N, n — Н, н.	Y, y — Ы, ы.
H, h — Г, г.	Ń, ń — НЬ, нь.	Z, z — З, з.
Ch, ch — Х, х.	O, o — О, о.	Ž, ž — Ж, ж.
I i — І, і.	P, p — П, п.	Ż, ż — ЗЬ, зь.

„Шлях Моладзі“

МЕСЯЧНЫ ІЛЮСТРАВАНЫ ЧАСАПІС БЕЛАРУСКАЙ МОЛАДЗІ.
Падпіска на 1 месяц 20 гр.; на 3 месяцы 50 гр., на паўгода — 1 зл.,
на год — 2 зл.

Заграніцу — ўдвая даражэй.

Адрыс Рэдакцыі: Вільня (Wilno), Завальная вуліца № 1—2.

Шлях Моладзі

ІЛЮСТРАВАНЫ МЕСЯЧНЫ ЧАСАПІС БЕЛАРУСКАЙ МОЛАДЗІ

Год IX.

Вільня, Красавік 1937 г.

№ 4 (103).

Максім Танк

А Р Л І Н Ы

Там, дзе берагам стромым
стаяць гораў грамады,
там, дзе пеняцца громам
бурных рэк вадаспады, —

клічаць грані вяршынаў
кінуць сум і зьнясілля,
каб палётам арліным
разьвярнуліся крыльля!

Кіпцюры на граніце
адвастрыць, каб стальныя,
сілай сонца напіцца,
горда выпрастаць шыю!

Разам з бурнай лявінай
рынуць з горных аркадаў,
ў бой магучы арліны
пад напеў вадаспадаў.

Вільня, 17.IV.36 г.

С. Гаротны

Б Р А Т У

Брат, не драмлі!
Чуеш, як звоніць рытмічна наш крок
ў паходзе да сонечных дзён!
Брат прагані
з сваіх воч змору-сон.
Маланкай хай зьяе твой зрок!
Дзён сьветазарных
у далях ўжо тлеюць агні.
Брат, не драмлі!
У шэрангах бунтарных
месца займі!
Чуеш, як гімн наш у прасторы нясецца —
гімн адраджэньня зямлі?...
Нас зоры вітаюць, нам сонца сьмяецца...
Брат,
не драмлі!..

Вясняныя клопаты

Ня глядзячы на тое, што вясну ўважаем за найпрыгажэйшую і найбольш радасную пару, усё-ж нясе яна нам многа розных клопатаў. Шукаць іх далёка ня трэба. Вось селянін наш выгортваючы астаткі збожжа з скрыняў, паціскае на жываце мацней пояс, ды думае як гэта дацягнуць да новага хлеба. Ідзе на палоскі, на вузкія каснікі, і сэрца кроўю заліваецца з распачы. Што рабіць, як на іх жыць, дзе што садзіць і сеяць. Растуць сыны, дочки — работы няма, а гаспадаркай дзяліцца далей ужо ня можна. Усё гэта найбольш і найцяжэй адчуваецца вясной, калі пасьля зімовага перарыву прыходзіцца на нова брацца за работу. І дзеля гэтага вясной, як ніколі можа, адчуваецца на вёсцы патрэба зямельнае рэформы, патрэба ўляпшэння і расшырэння сялянскіх гаспадарак, бо людзі фармальна задыхаюцца.

З надыходам вясны, побач з пытаньнем працы для моладзі, стаіць клопат адзежы і ўбірання. Важны ён асабліва для дзяўчат. І трэба сказаць, што справа ўбораў апошнімі часамі прыймае ў нас застрашаючыя формы і разьмеры. Адны перад другімі ўцягваюць на сябе што-раз больш рознае тандэтнае крамніны, руйнуючы на гэта няраз гаспадаркі. Адначасна свае тканіны аддаюцца за бязцэн месту, каторае гэтымі-ж матарыяламі фарсіць. Уборы ў крамніну, розныя ядвабы і лякеры на вёсцы гэта проста нейкая зараза, з якой трэба змагацца, прапагуючы свой нацыянальны беларускі самадзялковы строй, які ёсьць вельмі прыгожым, для ўсіх даступным і карысным. Падобную акцыю вядуць цяпер бадай усе народы. А важная яна для нас як з пунк-

ту гляджаньня нацыянальнага, так і з пункту чыста гаспадарча-эканамічнага. Бо першае: нацыянальным уборам дэманструем мы сваю аддзельнасьць і самабытнасьць, а другое: ня купляючы крамніны ідзем да самавыстарчальнасьці і роўнаважым свой бюджэт згодна з прынцыпам „як найбольш прадаваць, а як найменш купляць“.

Для хлапцоў, якія скончылі 21 год, набліжаецца клопат службы ў войску. — Служба ў войску гэта абавязак наложаны дзяржавай на кожнага здаровага мужчыну і ўцяканьне ад яго моцна караецца. Але не аб гэта нам ходзіць. Ходзіць нам тут аб тое, каб беларусы йдуць ў польскую армію падчырківалі сваю нацыянальнасьць, каб перад вайскавай камісіяй адважна заяўлялі, што мы беларусы і пасьля ў войску ад беларускасьці не ўцякалі. Гэта на першы пагляд справа вельмі малая, аднак значэньне яе вельмі вялікае. Бо мы, будучы грамадзянамі Польскае Дзяржавы, спаўняючы адносна яе ўсе абавязкі, дамагаемся належных нам правоў, дамагаемся, каб нас бралі пад увагу, каб з намі лічыліся. Прытым усё гэта ня йдзе нам лёгка...

А калі так, дык мусім на кожным кроку падчырківаць сваё нацыянальнае беларускае „я“ і тое, што мы робім для добра дзяржавы.

Гэтым самым, бязумоўна, моцна будзем сабе памагаць у сваіх жа дамаганьнях роднае беларускае школы, зямельнае рэформы, ды агулам у нашай беларускай адраджэнскай працы.

Я. Н.

ГРАМАДЗЯНЕ!

Сёлета 23-га лютага мінула 15-цаць год ад таго часу, калі ў Вільні расстаяў з гэтым сьветам, наш пісьменьнік, Антон Лявіцкі — Ядвігін III.

Як усім ведама, Антон Лявіцкі праз цэлае сваё жыццё, пачынаючы ад малых дзён, цесна быў звязаны з беларускім адраджэнскім рухам. Ён быў адным з тых, што тварылі „Нашаніўскую пару.“ Ён арганізаваў першы гурток беларускае студэнцкае моладзі ў Маскве, яшчэ ў XIX стагодзьдзі. Пісаў у „Нашай Доле“, „Нашай Ніве“, „Bielarusie“, „Лучынцы“, „Сасе“, „Беларусі“ і іншых беларускіх часопісах. Выступаў на розных беларускіх мітынгах, сходках, зьездах, быў сябрам Рады Беларускай Народнай Рэспублікі. За грамадзкія справы царпеў у царскім вастрозе на Бутырках. Ня меў ён, праўда, выразнага палітычнага аблічча, але ў меру сваіх слабых фізычных сілаў усьцяж і заўсёды працаваў для добра Беларускага Народу. Ён чулай душой адчуваў, а мастацкім прам апісаў і выявіў душу беларускага селяніна, ягоную шчырасьць і дабрадушнасьць. Ядвігін III. быў першым беларускім прозаікам. А сяньня... Сяньня гэты пачынальнік беларускае прозы, чалавек, які цэлае жыццё пасьвяціў беларускай справе, аўтор шматлікіх апавяданьняў, выданых у зборніках: „Бязрозка“, „Васількі“, і іншых кніжак, ляжыць пахаваны на Віленскіх магілках Росса, а дзярвяны збунтвалі крыж над яго магілай з кожным днём хіліцца што-раз ніжэй. Праходзячы ля яго, з вялікім толькі трудам можна даведацца з заржавелай таблічкі, што тут знаходзіцца астаткі цела беларускага пісьменьніка, дзеяча і паэта.

Дзеіцца гэта ў Вільні, дзе знаходзіцца цэнтр беларускага нацыянальнага руху, адкуль плыве беларускае друкаванае слова з заклікам шанаваць свае нацыянальныя памяткі, разьвіваць любоў да свае Бацькаўшчыны, ахвярна працаваць для агульнага добра і г. д. Сорам, сапраўды вялікі сорам, усім беларусам, каб у такім стане была магіла нашага песьняра. Сорам гэты яшчэ больш узьвялічыцца, калі зважым, што магіла Ант. Лявіцкага знаходзіцца пры гаюным уваходзе на Россы і што на яе глядзяць сотні і тысячы людзей чужых і далёкіх, часта прыезджых нават з заганіцы. Праўда, цяжкія варункі, у якіх знаходзімся, не пазваляюць мам на ўфундаваньне А. Лявіцкаму маўзолеум, аднак ня можна згадзіцца, каб магіла ягоная далей была так апушчанай і закінутай. Да ўпарадкаваньня яе трэба прыступіць зараз-жа, і сёлета йшчэ мусім паставіць на ёй хоць скромны памятник. Ініцыятыву і арганізацыйную пры гэтым працу бярэ на сябе Рэдакцыйная Калегія „Шляху Моладзі“, ахвяроўваючы адначасна на памятник А. Лявіцкаму з свае скромнае касы 50 златаў. Памятник гэты, бязуюмна, зможа быць тады, калі ініцыятыву нашу падтрымае ўсё беларускае грамадзянства, калі кожны беларус выпуніць свой абавязак і зложыць на гэта сваю ахвяру, да чаго горача ўсіх заклікаем!

Ахвяры просім слаць на адрыв Red. „Ślachy Moładzi“ — Wilno, Zawalpaja 1. Прозьвішчы і сумы ўсіх ахвярадаўцаў і справаздачу

з працы будзем друкаваць у „Шляху Моладзі,“ пачынаючы ад наступнага нумару.

Няхай-жа зварухнуцца беларускія сэрцы, а закінутая магіла А. Лявіцкага няхай прыме належны ёй выгляд і няхай будзе доказам, што і Беларусы ўмеюць шанаваць памяць тых, што працавалі для Беларускага Народу і цярпелі за яго справу.

Вільня, 20.IV.37.

Рэдакцыйная Каленія
«Шляху Моладзі».

МІХАСЬ МАШАРА.

* * *

Возера сьпіць у затоках.
Выехаў месяц на лоў
Кагаркі скрыльлем шырокім
Срыбную сетку разьвёў.

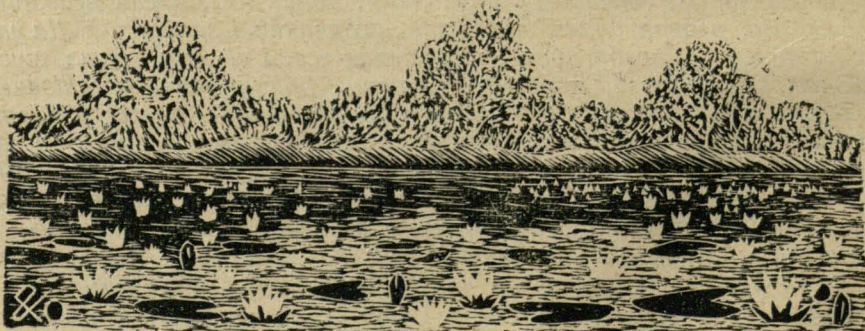
Аж да вады там бярозы
Косы спусьцілі свае,
Зорачкі сьвечкамі з воску
Хтось запаліў там на дне.

Неба начное глыбока.
Сон агарнуў берагі,
Дзесь там далёка у змроку
Вёсак мільгаюць агні.

Ціха над возерам сонным,
Сьпіць асака і чарот.
Плюскаюць хвалі пад чоўнам
Сонную россып пяшчот.

Вёслы рытмічна скрыпнулі,
Бераг туман агарнуў.
Зоры на хвалях мільгнулі
На разьвітаньне чаўну.

Ноч і вада навакола.
Зоры і месяц на дне.
Вёслы глыбей! Хай вясёлы
Сьпеў цішыню скалыхне.

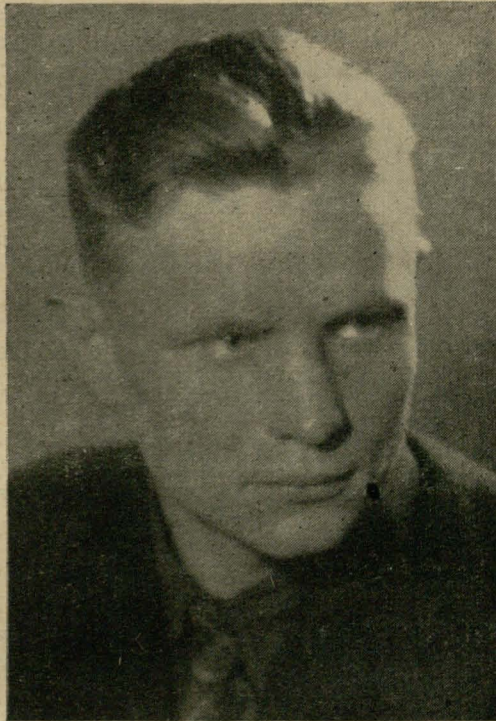

Naš litarturny maładniak

Bielaruski narod, jaki ũ praciahu doŭhich stahodździaŭ swajej sumnaj historyi nia moh prajaŭlać swaich tvorčych zdolnašciaŭ, maje ciapier wielmi mnoha ab sabie skazać švietu. Ŭ spadčynie, pa celych viakoch zaniapadu, ciemry j pryhonu my musim siaŭnia ũva ũsich halinach adrabić ahra-

ichniaj čaradziejnaj liraj, novyja rady litarturnych voŭataŭ.

Nia budziem siaŭnia havaryć ab našym litarturnym žyćci ũ Savieckaj Bielarusi, jakoje, niahledziačy na vialikija pieraškody z boku bašavickich uladaŭ, usiožtaki prajaŭlała bujny i biazupynny rost; zatoje, nažał, wielmi za-

MAKSIM TANK.

madnyja zalehłašci, usio toje, što inšyja narody vykonyvali, ražvivajučysia narmalna z pakaleńnia ũ pakaleńnie. Dyk mahčyma hetym jakraz možna vytłumačyć cikava-je źjavišča, što ũ nas u praciahu karotkaha času našaha adradžeńnia pajaviłasia adnosna mnoha ũzapraŭdnych koryfejaŭ litaratury, hienijaŭ i prarokaŭ, što ũ tym čašie, kali jašče tvorać Kupała i Kołas, iduć užo za imi, uzbudžanyja

hrožana jaje budučynia ũ suviasi z apošnimi vostrymi i biespadstaŭnymi vystupleńniami vorhanu K.P.B. „Звяды“ suproč najvydatniejšych bielaruskich paetaŭ i pišmieńnikaŭ, i aryštami ich. Spynimsia tolki nad pracaju i jaje vynikami našaha litarturnaha maładniaka na Zachadzie, jaki biespas Jaredna ci pas Jaredna hurtujecca siaŭnia ũ Vilni. Voš-ža i tutaka mastackaja litaratura, choć nia maje naležnych va-

runkaŭ dla raźvićcia, ustupiła siańnia ũ paru bujnaha roskvitu. Jana apieradziła ũsie inšyja haliny kulturnaha žyćcia, vykazyvajučy mahutny rost tak z hledzišča ideolohičnaha adbićcia žyćcia i jaho patrebaŭ, jak i ũ halinie raźvivańnia j tvareńnia vysokich mastackich vartaščiaŭ.

Z pasiarod maładych biełaruskich paetaŭ i piśmieńnikaŭ najbołš ũvahi źviartaje siańnia na siabie *Maksim Tank*, pieśniar pieršaradnaje vialičyni, iz mahutnym i šviežym talentam, niazvyčajnymi zdolnaščiami i šyrokim tvorčym razmacham, pieśniar, jakija ũ historyi paasobnych narodaŭ pajaŭlajucca niačasta. Užo samo jaho niespadziavanaje i raptoŭnaje pajaŭleńnie na biełaruskim litaraturnym kruhazory i jaho paźniejšy wielmi šybki rost byli źjaviščam u vilenskim biełaruskim žyćci niaštodziennym i niazvyčajnym. Chacia prabavaŭ Tank pišać šmat raniej, adnak staŭsia viedamym hramadzianstvu, jak novy vydatny paeta, mała bołš, jak hod tamu nazad, debiutujučy na bačynach „Šlachu Moładzi“ i „Маладой Беларусь“, a pašla pišučy ũva ũsich inšych biełaruskich časapisach. A ũžo siańnia źjaŭlajecca Tank aŭtaram vialikaha liku liryčnych vieršaŭ, prozaičnych apaviadańniaŭ, ureščie niekalki pryhožych i vysokamastackich paemaŭ na čale z niadaŭna zakončanaŭ „Нарачай“. ũsie-ž hetyja tvory pavodle svajej mastackaj vartaści zajmajuć adno z najbołš pieršaradnych miescaŭ uva ũsiej biełaruskaj litaratury. Niahledziačy na svaju bahatuju litaraturnuju pradukcyju, Tank źjaŭlajecca wielmi maładym, faktyčna tolki pačynajučym paetam i jahonaja čarujučaja pieśnia jaščė daloka niedapietaja.

ũsia Tankava tvorčaść vyaštaje z nietraŭ biełaruskaha sučasnaha žyćcia, wielmi šyraka i biespiaredna adbivaje ũsie imk-

nieńni i pierażyvańni masy. Ale adnačasna hety čuły vodhałas pieśniara na prajavy sučasnaha narodnaha žyćcia, uvieš idejny žmiešt jaho tvoraŭ znachodzić vysokaje artystyčnaje vyažeńnie, pieralivajecca praz pryzmu ũzaprądnaje krasy. Pieśniar šyraka i svabodna karystaje sučasnymi pryjomami i sposabami litaraturnaha mastactva, maje dobreje vyčućcio smaku i miery, adnačasna patrapiu uniknuć u stychiju biełaruskaje movy i vykarystoŭvać usie jaje mastackija asablivaści. Dziakujučy vialikamu pryrodnamu talentu, ale adnačasna i hruntoŭnaj pracy nad saboj, zmoh jon apavanać i ũdaskanalic ũsie važniejšyja artystyčnyja elementy litaraturnaha tvoru. Hetak amal kožny tvor jahony z boku svajej budovy (k-nstrukcyi) jošč dobra abdumanym i pradstaŭlaje arhaničnuju artystyčnuju celaść, čaruje i pieścic naš zrok wielmi pukatymi i plastyčnymi abrazami. adnačasna, dziakujučy śmiełaści i roznojakaści hukavoj formy vierša, vyklikaje ũ čytača hlybokija muzykalnija ũražańni.

Aprača hetaha Tank źjaŭlajecca hlybokim lirykam, zdolnym biespiaredna pieradavać najhlybiejšyja svaje pierażyvańni i ũražańni. Tvory jahonyja vyznačajuca haračaj i hlybokaj pačućciovaščiu, jakaja, u zaležnaści ad roznych metaŭ aŭtara, to ľahodna i saľodka kazyča našaje serca, to pienicca burlivaj chvalaj, dachodziačy da napružanaŭ dynamičnaści. Pobač iz hlybokim liryzmani, spatykajem u tvorach paety, asabliva ũ jaho paemach, šyrokija epickija paľotny, realistyčnyja i sakavityja malunki bytu biełaruskaha sialanstva i abrazy bahataj viaskovaj pryrody.

Tank nie staić na adnym miescy, ale šybkimi šahami idzie napierad, uščiaž šukaje novych formaŭ i sposabaŭ mastackaha vy-

jaüleńnia svajej dumki. Amal kožny bolšy jahony tvor jość śmiełaju j zdecydavanuju, ale adnačasna i ũdałaju sprobaju tvareńnia što raz novych artystyčnych var taščiaŭ. Jość heta miž inšym adnym iz dokazaŭ biazupynnaha rostu i šybkaha dašpiavańnia piešniara.

Zusim inšyja paetyckija asablivašci vystupajuć u tvorčašci *Natalli Arsieńnievaj*, taksama vyso-

nieva — žanočaj łaski i piaščotnašci. Hramadzka - adradženskija imknieńni narodu nie zmahli biešpasiaredna adbicca ũ jaje tvorčašci, zatoje z vialikim talentam i hlybokim vyčućciom krasy maluje jana bahatuju i raznajakuju biełaruskuju pryrodu, čuła adklikajecca na roznyja jaje prajavy, dajučy volu hlybokim duchovym pieražyvańniam i zachapleńniam čarastvom vonkavaha švietu. Jaje li-

NATALLA ARSIEŃNIEVA.

ka ũtalentavanaj piešniarki, jakaja pracuje na litaraturnych honiach jašče ad 1921 h. Pakolki Tank paryvaje i ũschvaloŭvaje dušu čytača šyrokim paetyckim rozmacham i mahutnymi pačućciami, patolki Arsieńnieva čaruje nas miakkim i piaščotnym liryzmam, hlybokaj, ale sałodkaj nastrajovašciu, specyfičnaj muzykalnašciu i miłahučnašciu vierša. Vyražajučysia kankretna, Tank zjaŭlajecca ũ našaj litaratury jak-by pradžańnikom mužskoje siły i razhonu, a Arsień-

ryčnyja vieršy, zmieščanyja ũ zborniku „Пад сінім небам“ i ũ pryhatavanym da druku zborniku „Жоўтая восень“, zjaŭlajecca praŭdzivymi perłami mastactva: z misterna i dalikatna admalavanых u ich abrazou pryrody, z niazvyčajna miłahučnych i muzykalnych radkou i strofak vuplyvujuć hlybokija i miakkija pačućci, jakija lohka pieradajecca čytaču i vyklikajuć u im adpaviedny nastroj.

Bahatym raždzielam u tvorčašci Arsieńnievaj jość epickija pa-

emki iz cyklu „Зачарованы кут“. Piaśniarka čerpaje ũ ich poŭnaju žmieniaju iz narodnaje tvorčaści i stvaraje ũ pryhožaj mastackaj formie fantastyčny, kazačny świet, zasieleny vadžianikami, lasunami, rusalkami i ũtoplenicami. Zachopenaja biełaruskaj narodnaj piešniaj i kazkaj, Arsieńnieva i ũ stylu svaich paemaŭ starajecca ũplatać asablivaści narodnaje formy. Takim sposabam uspomnienuja paemki, asabliva „Шчасьце“, „Балотніца“ ci „Лебядзінае воера“ i inšuja pradstaŭlajuć u našaj literatury pavažnaje artystyčnaje asiahnieńnie, jak tvory, asnavanyja na narodnaj tvorčaści, hetaj naturalnaj i bahataj krynicy biełaruskaj mastackaj literatury.

Apošnim časam Arsieńnieva mnoha pracuje ũ literaturnaj halinie, a jejny talent ušciaž razvivajecca i bujnijeje. Asabliva ũdajucca jej proby adšviažeńnia svajej tvorčaści šlacham apanoŭvańnia bolš novaj i sučasnaj formy vierša, šlacham zblieźeńnia da biełaruskaj sialanskaj stychii ũ stylu i movie svaich tvoraŭ.

Vydatnaje miesca ũ sučasnaj biełaruskaj paezii zajmae *Michaš Mašara*, wielmi papularny i šyroka viedamy siańnia paeta niatolki siarod intelihiencyi, ale i ũ narodzie. Jahonaja literaturnaja praca jošć adnym z najbolš jarkich i vymoŭnych prykładaŭ samatužnych imknieńniaŭ zdalniejšych adzinak našaje moładzi da literaturnaje tvorčaści, papierakor usim asabistym i hramadzkim pieraškodam. Adarvany ad kulturnaha asiaroždzia, nieabchodnaha kožnamu tvorčamu talentu, Mašara žyvie ũvies čas na wioscy, dzielačy z sialanstvam usie niahody sučasnaha žyćcia i mataryjalnuju halitu.

Ciažkoje pałažeńnie asabistaje nie zmało prytušyć u im tvorčaha natchnieńnia, jakoje ušciaž vubuchaje z novaj siłaj. ũ svaich liryčnych vieršach z vialikim op-

tymizmam i patosam apiavaje jon ščašlivuju budučyniu narodu, jakaja, pavodle ũjaŭleńnia piešniara, chutka pavinna zakrasavać na našaj ziamli. Narodna-hramadzki element žjaŭlajecca najmahutniejšaj stychijaj vieršaŭ Mašary, prabivajecca jon u ahramadnaj bolššaści jahonych tvoraŭ, hučyć mahutnym pryzyvam da pracy i baraćby za narodnuju dolu, abo vylivajecca ũ formie vizii niedalokaj budučyni, jakuju ũbiraje paeta ũ soniečnyja bleski.

Pavodle svajho charakteru jošć Mašara pieradusim liryk. Aprača tvoraŭ z hramadzkim žmieŭstam, asabliva pryhožyja i ũdajyja z artystyčnaha hledzišča žjaŭlajuca vieršy, u jakich jon vylivaje svaje ũlasnyja, asabistyja pieražyvańni i zachapleńni charastvom rodnaha kraju. ũ hetyja vieršy ũkladaje jon mnoha ščyraja pačućciovaści i ciapła.

Paetycki talent Mašary bujny i niaštodzienny. Adnak u vyniku ũspomnienych asabistych abstavinaŭ, jakija nie dazvalajuć jamu žyć u kulturnym asiaroždzi i systematyčna pracavać nad saboj, tvory jahonyja majuć niekatoryja artystyčnyja i tehničnyja zahany. Mašara nia zmoh apanavać i prysvoić novaj, sučasnaj formy vierša, a jdzie starymi, tradycyjnymi šlachami. Zamieŭst taho, kab u tvory malavać kankretnyja, realnyja abrazy, z jakich by vyplyvała dumka aŭtarava, Mašara zašmat układaje ũ ich abstrakcyjnaha, adarvanaha žmieŭstu, zamnoha pasluhoŭvajecca deklamacyjaj i patosam. Nia mohučy naležna razvivacca i ũzbahačvać svaich tvorčych mahčymašciaŭ, paeta za časta paŭtarajecca. zadzieržyvučyisia pry tych samych mastackich asiahnieńniach, zamieŭst tvaryć što raz novyja i šviežyja.

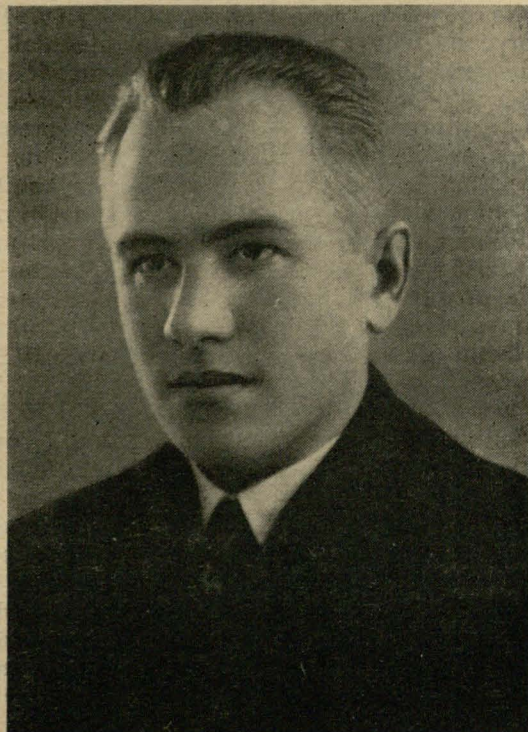
Treba z pryjemnašciu padčyrknuć, što Mašara apošnim časam zrazumieŭ svaje zahany i z dob-

rymi vynikami starajecca ich pazbycca. Niekatoryja naviejšyja jaho tvory žjaŭlajucca vialikim krokam napierad i šviedčać, što piaśniar zdoleje jašče šyraka razharnuć svaje tvorčyja zdolnaści.

Da pieradavych paetaŭ naležyc i *Michaś Vasilok*, katory, jak i Tank

rapievami „našaniŭskaje“ paezii z jaje ślažlivym, sentymentalnym biedavañniem nad narodnaju niadolaj, i z jaje pierastarełaj, jak na siañniašnja časy, litaraturnaj formaj.

Potym adnak patrapiu paeta pieralamacca i stać u rady piera-

MICHAŚ MAŠARA.

i Mašara, čula adklikajecca ũsvaich liryčnych vieršach na hramadzkija potreby narodu. Vasilok — heta paeta z niazvyčajna čutaj i ũražlivaj dušoj, zdolny biespasiarredna i ščyra adkliknucca na narodnaje hora i niadolu, a tak-ža zachapicca prajavami krasy, zatojenaj u bahataj i čaroŭnaj pryrodzie bielaruskich prastoraŭ. Na darozie dasiulešniaj tvorčaści prajšoŭ jon cikavuju evolucyju. U pieršym peryjadzie bolšaće jahonnych tvoraŭ (zbornik („Шум баравы“ z 1929 h.) była spoźnianymi pie-

davych sučasnych pieśniaroŭ. Najlepšym hetaha dokazam jość apošni zbornik jaho vieršaŭ „З сялянскіх ніў“, praŭda, nievialički, ale jak-ža cikavy i cenny z boku mastackaha i idejnaha rostu aŭtara. Niekatoryja vieršy, źmieščanyja ũ hetym zborniku, vysoŭvajuć Vasilka na adno z pieršych miescaŭ u našaj sučasnaj paezii. Jany svaim badziorym nastrojem, napružanaj dynamikaj abo ũračystaj pavahaj, vysokimi ũžlotami dumki i hłybiniój idei žyva pramaŭlajuć da čytača i padyjmajuć jaho duchova.

U mnohich prypadkach dobra ũdajecca Vasilku novaja forma vierša, z jaje bolš svabodnaj rytmikaj, aryhinalnymi rymami, cikavaj i šmiełaj metaforyčnašciu movy i inš.

Jak mastak, maje Vasilok hłyboki talent i vialikija zdolnašci, jakija nažal nie mahli dahetul naležna ražvicca i zakrasavać u poŭnym blesku z pryčyny niavymoŭna ciažkich asabistychn abstavinaŭ paety, zmušajučych jaho žyć na vioscy daloka ad kulturnaha centru i pieranosić na svaich plačach jaje mataryjalnuju halitu. Dziakujučy hetamu jahonyja vieršy časta žjaŭlajucca šorstkimi i słaba apracavanymi z hledzišča techničnaha, zašmat u ich prozaičnaj deklamacyi i lozunhovašci i inš.

Biaručy pad ũvahu ũsie dobryja baki jaho tvorčašci, šviežašć i hłybiniu talentu paety, niekatoryja ũzapraŭdy vialikija j aryhinalnyja artystyčnyja asiahnieñni ũ apošnim jaho zborniku vieršaŭ, urešćie bujny i biazupynny rost piešniara, možna šmieła spadziavacca, što Vasilok zdoleje jašče jarčej i pryhažej rašćvišci na bahataj i kałasistaj nivic biełaruskaje paezii.

Asnovaju tvorčašci ũspomnienych paetaŭ žjaŭlajecca pieradusim biełaruskajaj vioska z jaje siarmiažnymi žycharami, jakuju kožny z ich starajecca apiavać na svoj ład. Navat i Arsieñnieva, jakaja pavodle ahulnaha svajho charakteru jošć intelihienckaj piešniarkaj, starajecca, choć pasiarredna, žviazac svaju tvorčašć z viaskovyni hruntam, šlacham uzbahačvañnia svajho stylu i movy mataryjalam, uziatym z sialanskaha žyćcia, šlacham malavañnia viaskovaje pryrody i vykarystoŭvañnia narodnaje tvorčašci.

Ad hetych aŭtaraŭ jarka adrožnivajecca *Chviedar Illaševič*, jaki žjaŭlajecca tut u nas adzinym piešniarom biełaruskaha miesta. U

sviazi z hetym i niekatoryja artystyčnyja rysy jaho tvoraŭ majuć u sabie vyraznyja asablivašci, charakternyja dla tvorčašci miašćan-ska-intelihienckich paetaŭ naahuť. Hetak, vierš jahony žjaŭlajecca pieravažna spakojnym i zraŭnavażanym, časami navat „vyrazumanym“, u im trudna było-b šukać tej hłybokaj i šviežaj pačućciovašci i zachapleñniaŭ, jakija charakteryzujuć tvorčašć našych paetaŭ sialanskaha kirunku. Zatoje vierš Illaševiča žyva pramaŭlaje da nas bahataj i zhušćanaj vobraznašciu, a časta i muzykalnašciu. Illaševič maje davoli vialiki poetycki talent i adnosna vysokuju literaturnuju kulturu. Na šlachu svajej tvorčašci jon ušciaž ražvivajecca, ab čym šviedčać try zborniki jaho vieršaŭ („Веснапесьні“ 1929 г., „Зорным Шляхам“ 1932 г. i „Захварбаваныя вершы“ 1936 г.), vykazvajučyja biazupynny rost piešniara.

Aprača vieršaŭ, zasluhoŭvaje Illaševič na ũvahu, jak aŭtar prozaičnych apaviadañniaŭ, jakija padpisyvaje pseŭdonimam *M. Dalny*. Apaviadañni hetyja ũ bolšašci svajej stajać na davoli vysokaj mastackaj vyšyni i šviedčać, što ũ hetaj halinie moža aŭtar pryniešci vialikuju karyšć biełaruskaj literatury.

Z pasiarod najmalodšych biełaruskich paetaŭ robić vialikija postupy *Nina Tarasiška*. Jejnyja vieršy vyznačajucca lohkašciu i muzykalnašciu rytmiki, majuć u sabie mnoha šviežašci i hłybokaha liryzmu, aprača hetaha žjaŭlajucca dobra apracavanymi technična. Sudziačy na padstavie dasiulešnych jaje vieršaŭ, prabivajucca ũ jaje vialikija paetyckija zdolnašci i bujny talent, jakija adnak vymahajuć jašče systematyčnaj pracy nad saboj. Pieradusim treba pažadać, kab našaja maładaja paetka staralašia rasšyryć kruh svaich siužetaŭ i imknuťasia da stvareñnia svajho indyvidualnaha stylu.

Z dobraha boku pakazaŭ siabie i *A. Biarozka*, vieršy katoraha zvyčajna majuć hlyboki psycholohičny žmiest, vyznačajucca nastrajovašciu, a tak-ža z boku artystyčnaha stajać na adpaviednaj vyšyni. Davoli cikavymi i aryhinalnymi žjaŭlajuca tvory Biarozki z boku svajej tematyki i paetyckaha jaje apracavañnia. Škada tolki, što sam

ratury paklikali da pracy cely rad novych, najmałodšych paetaŭ i pišmieñnikaŭ. Amal kožny numar „Šlachu Moładzi“ i „Bielaruskaha Letapisu“ prynosić novyja i nia viedamyja dasiul prožviščy, padpisanyja pad vieršami i apavidañniami, majučymi časta značnyja artystyčnyja zadatki. Trudna jašče siañnia hadać ab budučy-

MICHAŚ VASIŁOK

aŭtar, pavodle svajho charakteru niazvyčajna skromny, nie daceni-vaje svajej tvorčašci i zamata pryšviačaje joj času.

Apošnim časam pačaŭ zava-joŭvać naležnaje sabie miesca na bielaruskim Parnasie i *Anatol Ivers*. U niekatorych jahonych vieršach znachodzim davoli užo vyrablenuju formu, mnoha šviežašci i paetyckaha razhonu.

Apošnja hady vialikaha ažyŭ-leñnia na nivie bielaruskaje lita-

ni debiutujučych jašče mała-dych litaraturnych pracaŭnikoŭ, adnak-ža niekatoryja z ich zasluhoŭvajuć užo na ŭvahu.

I tak, znachodzim niekatoryja zadatki talentu ŭ vieršach *S. Chmary*, jaki, nažał, časta tracić mieru ŭ imknieñni za sučasnaj metafo-ryčnašciu movy, dy biez patreby silicca na praletarski kirunak u svajej tvorčašci, chacia sam, pavodle svajej psychiki, žjaŭlajecca sielaninam. Zatoje davoli dobra

ūdajucca jahonyja reportaży. Litaraturny talent prabivajecca ũ vieršach *Jazepa Vilkouščyka*, časta padchvarbavanych nastrojovašciu abo humaram. ũ halinie mastac kaje prozy dali pa niekalki apaviadańniaŭ *Andrej Čemier* i *Vik-Reno*. Niekatoryja paetyckija zdolnašci prajaŭlajucca tak-ža ũ tvorach *P. Žviastuna*, *M. Zasima*, *A. Milucia*, *P. Hranita*, *Lavona Burałoma*, *Maładoha Dubka*, *S. Harotnaša*, *J. Kryži*, *A. Dubroviča*, *M. Padbiareška* i inšych. Treba spadziavacca, što prynamsi niekatoryja z uspomnienyh, pačynajučych jašče paetaŭ z chodam času stanucca pavažnymi litaraturnymi siłami.

Pierahladajučy tvorčašć našych maładych paetaŭ i pišmieńnikaŭ, možna bylo zaŭvažyć, što svaimi karaniami vyrastaje jana z narod-

nich nietraŭ i adtul čerpaje žyćciodajnyja soki ũ svaim dalejšym ražvićci. Hetaje arhaničnaje zradnieńnie našaj litaratury z žyćciom, patrebami i imknieńniami masaŭ, šyrokaje vykarystoŭvańnie ũ tvorach matarjału iz sialanskaha žyćcia, urešcie ũzbahačyvańnie i daskanaleńnie paetyckaje movy na asnovie asablivašciaŭ narodnaha jazyka jošć źjaviščam niazvyčajna dadatnim. ũsio heta jošć vymoŭnym dokazam, što našaja litaratura ražvivajecca ũ pravilnym kierunku, što jana nie adharadzila sia ad narodu kitajskim muram, ale źjaŭlajecca vyjaŭleńniem u vysokaj mastackaj formie jaho tvorčych zdolnašciaŭ, jahonaha biazupynnaha rostu i stychijnych imknieńniaŭ da vyšejšaj formy kulturnaha žyćcia.

A. R—uk.

Šumieli, šumieli...

Šumieli, šumieli biarozy u haju
u dzień i ũ načy.
Ciabie ja pra ščaćście svajo zapytaju
damoŭ idučy.

Hlań, sonca zachodzić i cieni splataje
Nad rečkaju noć.
Z-za ciomnaha lesu, dziaŭčyna lubaja,
k tabie ja pryšoŭ.

Kałyšucca nivy spakojna u poli
i hniecca trava.
Chadzili dziaŭčaty, chadzili miažoju
kałošsie zryvać.

Tak časta bywała darohaj niaznanaj
bludžu pamiž niŭ,
dy raz zamihcieła pamiž vasilkami
vočej tvaich siń.

Skaży, ci kachaješ, dziaŭčyna lubaja,
ŭžo blizka damoŭ.
Šumieli, šumieli biarozy u haju,
dy zmoŭkli iznoŭ.

Vilnia, 7.IV.37 h.

Nina Taras.

Крэатура фашызму.

Апошнім часам менская камуністычная прэса прыносіць новыя весткі аб тым, што „фашысцкая“, „белабандыцкая“, „зрадніцкая“ зараза йзноў паявілася ў БССР, і гэтым разам якраз на савецкім алімпе — ў Саюзе Савецкіх Письменьнікаў.

Няшчаснымі ахвярамі зьяўляюцца цяпер перадусім першы старшыня БССР і ведамы паэт Цішка Гартны (Жылуновіч), тварэц беларускай пралетарскай паэзіі Міхась Чарот, а так-жа паэты: М. Зарэцкі, Сымон Баранавых, Хадыка, Дудар, Вольны, Кляшторны, Шашэўскі, Лынькоў і інш. Атаку проці іх на бачынах камуністычнае „Звязды“ (№ № 69 і 70 сёл.), грамавымі артыкуламі, поўнымі палітычнай гістэрыі і вульгарнай лаянкі павялі паэт А. Александровіч і крытык А. Кучар.

Унутраныя змаганьні і самавыністожваньне камуністаў як такіх нас, бязумоўна, мала цікавіць і цікавіла-б, калі-б ня тое толькі, што барацьба гэта і безканечныя чысткі ад „нацдэмаўшчыны“ і „троцкізму“ не прычыняліся да ністажэньня тых людзей, якія ўсё-ж тварылі і маглі-б далей тварыць беларускую культуру. Дзеля гэтага, бязумоўна, а так-жа дзеля зьвярненьня ўвагі беларускае моладзі на агідныя мэтады Александровіча і Кучара, ды ўрэшце дзеля выясьненьня фактычнай прычыны іхніх атакаў, ніжэй займемся гэнай справай.

Вось-жа, паводле Александровіча і Кучара Цішка Гартны гэта: — заядлы вораг савецкае ўлады, творчасць яго шкодная, бяздарная, сам ён „правакатар, нацыяналіст“. Шлях-жа дзейнасьці „ворага народу Чарота поўны самага подлага здрадніцтва інтарэсаў краіны“. Зарэцкі гэта —

„контр-рэвалюцыянер, мярзотнік і нягоднік, бульварны бэлэтрыст“, „працягваў у літэратуру“ свае творы, якія зьяўляюцца „выразнай праграмай дзеяньня нацыянал-фашызму“. „Па іх сьцежках ішоў ядавітай кулацкай гадзінай Баранавых, юрадзівы, культура якога была на ўзроўні культуры дарэвалюцыйнага канавала“.

Праўда, яны каляліся, прасілі даць магчымасьць выправіць памылкі сваей работай. Напісалі па два тры падхалімажныя хаўтурныя апавяданьні, „прызналі“ савецкую ўладу і змоўклі. Але, паводле Александровіча, „маўчаньне было маскіроўкай ворага, які не разброіўся, бо само „маўчаньне“ было „не маўчаньнем“ — яны пісалі, і рукапісы сваіх „твораў“ хавалі ў сундуку, сакаючы... зручнага мамэнту.

Відаць, у Александровіча куды большыя здольнасьці дэтэктыва, чым паэта, калі ён ужо заглядаў у чужыя сундукі, каб мець тэму для публічных даносаў.

„Вольны, Хадыка, Кляшторны і іншыя — гэта гнусныя тыпы, атручаныя чадам алкаголю, ня раз падбіраліся, як падаль, з рынштокаў і адвозіліся ў профілактар міліцыі“. Гэта яны, кажа Александровіч, каб разлажыць рады савецкіх письменнікаў „насаждалі бытавы распад, п'янства, багему. Ад багемы да фашызма — адзін крок“. Магчыма. Але мусіць ня ведае „прарок“ Александровіч, што ўжо самы сапраўдны фашызм пачынаецца там, дзе згублена Матка-Праўда, дзе людзі страцілі ўсялякае пачуцьцё моральнай адказнасьці нават перад уласным сумленьнем.

Чытаючы артыкулы Александровіча і Кучара, б'е ў вочы адсутнасьць гэтай Праўды, хвараблівая злосьць, непрызваітасьць,

нячуваная ў культурным асяродзьдзі наагул, ня кажучы ўжо аб пісьменьніках, як перадавым авангардзе агульна-людзкай культуры. Страшнейшага і цяжэйшага прысуду Саюзу Беларускіх Савецкіх Пісьменьнікаў за ўвесь час яго існавання не зрабіў ніводзін фашыст на свеце. Толькі „вялікі крытык“ А. Кучар сваіх калегаў, старэйшых пісьменьнікаў Сав. Саюзу, хрысьціць „прастарэлымі мязотнікамі ад нацыяналізма“, а маладых — плеядай іхніх дапаможнікаў, і што ўсе яны „контрэвалюцыйная нацыяналістычная сволач“, якая звязала сваю дзейнасьць „з трацкісцкімі бандытамі, з тэрарыстамі, з замежнымі ахранкамі“. Як бачым, Кучар піша таксама, „благодзеюча“, як пісалі Радэк і іншыя, залізваючы свае собскія грахі. Зусім магчыма, што і Кучар гэтак стараецца дзеля таго, што мае на сваім сумленьні ня мала грахоў, бо ўжо псыхіка праступніка заўсёды вымагае крычаць і тыкаць пальцам на нявінных ахвяр, каб ратаваць сваю асобу.

Для Кучара патрэбна было нават бел. паэта А. Гаруна „мянаваць“, польскім палкоўнікам пасяля яго сьмерці, каб у 1937 годзе зрабіць Чарота здраднікам за яго верш на сьмець гэтага паэта, напісаны яшчэ ў 1921 г.

Каб лепш уявіць сабе ўвесь цыннізм абвінавачаньня, прачытаем для прыкладу тое, што пісаў А. Кучар пра Сымона Баранавых, якога цяпер мяшае з балотам, пару гадоў таму назад.

„Баранавых не глядзіць на сялянства зверху ўніз, як гэта звычайна ўласьціва многім „інтэлігенцкім“ дробнабуржуазным пісьменьнікам“, якія пішуць пра вёску, ён ня кідаецца ў *выключныя глыбіні* сялянскае псыхікі, ён бярэ селяніна „знутра“, ідзе разам з ім, яго ідэалы ў пэўнай меры ёсьць ідэалы гэтага селя-

ніна, зразумела, што ён прадстаўляе перадавую частку гэтага сялянства, таго сялянства, якое, перамагаючы ў сабе ўласьніцкае нутро, ідзе ў авангардзе аснаўных мас сялянства. Так як аснаўныя масы сялянства, якія змагаюцца пад кіраўніцтвам пралетарыяту, ідуць да пралетарыяту, так і пісьменьнік Сымон Баранавых ідзе і набліжаецца да пралетарскай літаратуры.“ (Алесь Кучар: „Вялікая перабудова“ — кніга літаратурнае крытыкі бач. 103 Менск БДВ. 1933 год).

„...Вобразны матар’ял аповесці Сымона Баранавых адрозніваецца надзвычайнай сьвежасьцю. У гэтых вобразах, як і ва ўсёй аповесці С. Баранавых, так, як і ў яго мове, чуецца моцная звязанасьць пісьменьніка з рэальным і матар’яльным сьветам, поўнакроўнасьць і глыбокая жыцьцяадчувальнасьць...“

„...Гэтая якасьць ёсьць якасьцю здаровага па свайму нутру пісьменьніка“ і г. д. (там-жа, бач. 107).

Два-тры гады таму назад адзначаліся якасьці „здаровага па свайму нутру пісьменьніка“, а цяпер раптоўна адзначаецца „бяздарнасьць яго творчасці“, і даецца нячуванае параўнаньне пісьменьніка з „ядавітай гадзінай“...

Але ўсё-ж такі цікава дзе крыецца істота ўсяго гэтага незразумелага для нас крыку і абвінавачаньня тых людзей, якія пяялі гімны на чэсьць Саветаў, былі выдатнымі камуністычнымі пісьменьнікамі, ды якім фактычна робяць закіды, не падаючы зусім канкрэтнага матарыялу, абкідваючы толькі непрызвайтай лаянкай?

Справа аднак выясьняецца проста. Напады на Саюз Пісьменьнікаў выкліканы тым, што „сарвана сваячаснае выданьне твораў Пушкіна“, што галоўныя ахвяры нападаў — Чарот ды

Гартны выступалі быццам „проціў магутнае рускае культуры і проціў магутнага рускага народу“, што хацелі быццам адарваць Беларускі Народ ад Рускага Народу і іншых народаў савецкае краіны.

Вось дзе галоўная прычына ўсіх нападаў! А калі паглядзім далей, дык яшчэ больш выясьніцца. Бо аказваецца, што творы Пушкіна былі ў перакладзе Александровіча і што іменна Цішка Гартны і Міхась Чарот выступалі, відаць, проціў іх выдання не дзеля таго, што яны проціў Пушкіна, а проста проціў бяздарнасці. Бо і сапраўды пераклады Александровіча на толькі бяздарныя, што паганяць як творчасць Пушкіна так і беларускую мову. Характэрна, пры тым, што Александровіч „бароніць“ Пушкіна якраз такімі мэтадамі, якімі расейская бюрократыя не давала супакою гэтаму слаўнаму паэту і прычынілася да прадчаснае ягонае сьмерці.

Ня глядзячы на ўсё, гэта хапіла аднак самога гістэрычнага, злоснага крыку Александровіча і Кучара аб тым, што хтось выступіў проціў Пушкіна і рускай культуры, каб названых вышэй беларускіх паэтаў узяць пад „ апеку “ І ПУ і рабіць ім закід, што хацелі ўжо адарваць Савецкую Беларусь ад СССР. Апошнія весткі польскіх газэт гавораць, што Цішка Гартны, Дудар, Зарэцкі, Шашэўскі, Вольны і іншыя ўжо арыштаваныя.

Акт абвінавачаньня выпісаны Александровічам і Кучарам сваім калегам—беларускім пісьменьнікам прыдаўся-б якраз для Юды з Каріот'а, або для Азэфа. І гэта ўсё „для рускай культуры і рускага народу“.— Не. — Гэта ўжо проста паход проціў беларускай, нават пролетарскай культуры. Гэта ўжо сапраўдны фашызм, супроць якога павінен выступіць кожны чэсны беларус.

Грамавік.

1-шы Май — Сьвята Працы

З году ў год працоўныя масы на ўсім бадай сьвеце дзень 1-га мая сьвяткуюць як Дзень Сьвята Працы. Сьвяткуюць яго, ладзячы паходы, дэманстрацыі, вечы, зборкі, прадстаўленьні, нарады, лекцыі і г. п. Дзень гэты, як Сьвята Працы, устаноўлены ў 1889 г. на Сацыялістычным Кангрэсе ў Парыжы. І дзеля гэта спачатку было яно сьвятам выключна сацыялістых. З часам аднак дзень гэты стаўся сьвятам бадай усіх працоўных.

Мэтай Сьвята Працы зьяўляецца выяўленьне салідарнасці працоўных масаў у барацьбе за роўныя палітычныя правы для класы працоўных, за дэмакратыю і сацыяльны абеспячэньні.

Дзеля гэтага, ясна. Сьвята Працы вельмі непадабаецца капіталістам і абшарнікам, катэрыя на кожным кроку эксплёатууюць працоўных, стараюцца праз увесь час быць на ўзьверху і кіраваць сьветам так, як ім падабаецца і так, як ім карысна.

У сувязі з гэтым 1-шы май бывае часта крывавым. Зьяўляюцца правакатары, робяць падрывы, паўстаюць бойкі, забурэньні і г. д.

Сёлета, як мінулыя гады, арганізацыі працоўных загадзя ўжо прыгатаўляюцца да сьвяткаваньня 1-га мая.

Беларусы, побач з працоўнымі ўсяго сьвету, так-жа сьвяткуюць 1-шы Май.

B a s k i. (Z hišpanskaha katla).

U Hišpanii, jak u kipiáčym katle, ušciaž burna. Baraćba za ũladu miž fašystami i lavicaj pradoŭžvajecca da bieskaniečnašci, prybirajučy što-raz vastrejšyja formy. Najhorš-ža, što ũmiašalisia tudy inšyja dziaržavy, z katorych adny pamahajuć fašystam, a druhija lavicy. Pavodle padličeńniaŭ adnaje anhliskaje hazety, u Hišpanii ciapier vajuje na frontach 700,000 ludziej. Pa staranie lavicy — ũradu jość: 20,000 žaŭnieraŭ z regularnaj hišpanskaj armii, 150,000 milicyjantaŭ, 150,000 švieža paklikanych u vojska rezarvistaŭ i achvotnikaŭ hišpanskich i 20,000 achvotnikaŭ zahraničnych. Razam 340,000 ludziej. Pa staranie fašystaŭ hien. Franka: 230,000 fašystaŭ (falangistaŭ i karlistaŭ), 40,000 žaŭnieraŭ regularnaj armii, 125,000 marokancaŭ, 70,000 italiancaŭ i 30,000 niemcaŭ. Razam 395,000 ludziej.

Z zakalotu ũ Hišpanii, jak my ũžo pisali, choćuc pieradusim skarystać paniavolenyja Hišpanijaj narody: Kataloncy i Baski, jakija imknucca da vyzvaleńnia i stvareńnia svaich niezaležnych hasparstvaŭ.

Hetym razam pazvolim sabie krychu bolš zatrymacca nad Baskami, ab katorych u presie možna spatkać vielmi cikavyja apišańni.

Baski — narod niemnohaliki. Naličajuć ich u sučasny mament usiaho paŭtara miljona. Žyvuć jany na poŭnačy Piranejskaha paŭvostrava, nad Biskajskim zalivam — hraničačy na ũschodzie z francuzami. Abšar Baskii zajmaje 17.482 kv. klm. Pry tym padzieleny jon na dźvie čašci. Mienšaja, z 200 tys. baskaŭ, naležyć da Francyi, a bolšaja byla pad ũladaj dasiulešnaj Hišpanii.

Pachodžańnie baskaŭ navukova dahetul nia šćvierdžana. U kožnym razie viedama, što narod henny vielmi stary i z staroj vysokaj kulturaj. Niekatoryja kažuc, što baski pryšli z zatoplenych vostravaŭ, a navat z lehiendarnaj Atlantydy. Faktam-ža jość, što na Piranejach Baski byli ũžo kala 3 000 hod pierad naradžeńniem Chrysta. Jazyk baskaŭ nia maje badaj ničoha supolnaha z nivodnym z sučasnych eŭrapejskich jazykoŭ. Svajctva-ž jaho šukajuć vučonyja ũ movach: stara-iberyjskaj, berberskaj u Afrycy, u indyjskaj u Amerycy, u hruzinskaj na Kaŭkazie, i, što najcikaviej, byccam navat u iitoŭskaj. Šviedčyć heta, jasna, što jazyk Baskaŭ jość aryhinalnym, samabytnym, a hetym samym vielmi pamahaje im być adpornymi na asimilacyju — vynaradaŭleńnie.

Baski, padobna jak i Bielarusy, narod sialanski. Adznačajucca pracavitašciaj, kulturaj, luboŭju da navuki, da rodnaje movy, rodnych zvyčajaŭ, a tak-ža relihijnašciu. Vieravyznańnie ich rymaska-katalickaje. Ašvieta ũ Baskaŭ pastaŭlena vielmi vysaka. Jany vialikija patryjoty, niezaležniki i adnačasna šyrokija, ščyryja demakraty.

Historyja baskaŭ dramatyčnaja. Pieražyvali jany roznyja peryjady i mamenty, pačynajučy ad najslaŭniejšych, praz zaniepad, da šyrokaha bujnaha adradžeńnia i sučasnaje nacyjanalna-vyzvalenčaje baraćby.

Baski ũ staradaŭnašci žyli volnym žyćciom i ũžo tady mieli republikanska-demakratyčnyja paradki, varoža adnosiačysia da manarchaŭ. U siarednich viakoch niezaležny baskijski kraj dabravolna daŭučyšsia da Kastylskaj, panujučaj u Hišpanii, karony i nacyi, jas-

na, z varunkam, što pravy Baskaŭ buduć šanavanyja. Pa niekjm časie pačaŭsia ũ Baskaŭ zaniepad. Na pačatku-ž XIX stahodździa hišpanskija karali złamali zabaviazańni adnosna Baskaŭ, nie zvažajučy na vialiki spraciŭ slaŭnaha baskijskaha narodu. U 1833 h. Baskija była padzielena Hišpanijaj na try roznyja pravincy pad uzhladam palityčnym i haspadarčym, a ũ 1876 h. skasavany byli akančalna ũsie pryvilei Baskaŭ. Pačaŭsia niabyvaly prašled baskijskaj movy, haspadarčy vyzysk i h. d. Intelihencyju i ksiandzoŭ baskijskich vysylali ũ čužyja dla ich starony, a na ich miesca prysylali hišpancaŭ (kastylcaŭ).

Tymčasam Baski pačynajuć budzicca. Nastupaje sučasnaje nacyjanalnaje adradžeńnie. Raźvivajecca litaratura, svaje časapisy, ekonomicnyja i nacyjanalnyja arhanyzacyi, rastuć maładyja navukovyja siły i h. d. Baskijski narod damahajecca spraviadlivašci, aŭtonomii kulturnaj, haspadarčaj i palityčnaj. Daremna adnak, bo ani manarchija, ani Hišpanskaja Respublika, jakaja paŭstała ũ 1931 h., nie zvaročvali na heta ũvahi.

Ale voš pryžoŭ 1936 hod. Revalucyjaj... Fašysty, „Narodny Front“, Caballero. Blisnula nadziejaja vyzvaleńnia. Baski nacyjanalisty, ale adnačasna i demokraty, ludzi ũ bolšesći relihijnyja, adnak chapilisia za aružža. Spačatku nia viedali što i jak rabić, dy pa čyjej stać staranie. Fašysty („paŭstancy“), jakija byccam bolšuju dajuć svabodu relihii, bližejšymi moža byli dla relihijnych Baskaŭ; alež jany adkryta niašli i niasuć nia volu. Caballero — „Narodny Front“ kidaje klič svabody, daje nadzieju lepšaha zaŭtra, čaho zdaŭna prahnie baskijski narod. I Baski — kataliki, časta navat kanservatysty, stali pa staranie lavicy, pobač z sacyjalistymi, anarchistymi

i kamunistymi suproč fašystaŭ. Na hranicach svajho kraju pabudavali niabačanyja dahetul nidzie krepašci. U niekatorych miascoch pavykopyvali niabyvalyja ravy suproč tankaŭ, postavili navat vialiki, na 4 metry vyšyni, dvuch etažny betonny mur, abciahnuli ich kalučym drotam. Zbudavali vializarnyja padziamielnyja schovy, i kinuŭšy klič, što buduć zmahacca da apošniaj kapli kryvi, z nabožnymi slavami na vusnach zaŭziata vajujuć za volu i lepšuju dolu.

„Dziŭny heta kraj — piša Jerzy Przywieczerski, polski publicyst, u čas. „Podbipięta“, ab Baskii — i dziŭnaja „čyrvonaja respublika“, dzie spatkaŭ ksiandzoŭ jezuitaŭ i kamunistyčnych ahitataroŭ, dzie pobač narodnaha žaŭniera Baska, nosiačaha na mundziry znak svajho kraju — bieły i zialony kryž na čyrvonym poli, možam pabačyć razvydranuju anarchistku dziaŭčynu-žaŭnierku, dzie pobač kvatery anarchistaŭ, harač sotni šviečak unutry kašciołaŭ i pływuc molby da Boha ab zachavańnie niepieramožnaha Bilbao...“ stalicy Baskii...

Tak, dziŭny heta kraj, ale moža dla taho tolki, čto nia maje i nie patrabuje mieč tuhi da niezaležnašci svajej Bačkaŭščyny... Nam, Bielarusam, jednašć Baskaŭ, ichnija zmahañni — bliskija i zrazumielyja... Dy jak-ža cennyja i pavučajučyja...

Niepieramožnym-ža abaroncam Baskii niachaj budzie najvialikšaja češć i slava!

Niachaj spoŭniacca nacyjanalnyja imknieńni Baskaŭ jak najchutčej i najpamyšniej!

J. N.

*
(Эпіграма).
*

Ў гміну нейк заблукаў,   Да яго бацька прыйшоў:
Там за стоража стаў.   — „Як здароў, мой сыноч!“
Ўжо „ужэнднік“ — ён пан, —   — „Пайшоў вон!“ — адказаў,
Бо хлеб лёгкі дастаў.   „Чаму панам ня зваў?!“

Як прагналі адтуль,
Трэ’ у хату вярнуць:
— „Пайшоў вон!“ — бацька ўміг
— „Бо ты пан, я мужык“.

Пятро Вішня.

Вучыцеся-ж

Тыдзень ліквідацыі няпісьменнасці.

I.

— Прыбегла вось да цябе,
Кілінка, дый ня ведаю, як табе
й сказаць... Ліст вось атрымала.
Ад Андрэя, здаецца... Прачытай,
Зязюлька, што там яно напісана...

Кіліна чытае:

„Любая мая, Сьцепаніданька!
Ох-жа-ж і сумую я за табою, гә-
лубачка. Ох жа-ж і сумую. Як
успомню, мая рыбачка, як гэта
мы з табою пад вярбою, як ста-
нем дый цалуемся-цалуемся-ца-
луемся. Вось сяджу, ліст пішу,
а губы самыя толькі цмок-цмок-
цмок. А як прыходзіў я да цябе
ў клуню. Месяц сьвеціць, зоркі
зьзяюць...“

А я паціхеньку, паціхеньку,
каб і ня хруснула...

Ды што ўжо мы наабыймаем-
ся, што ўжо напрыхіляемся...
І ніхто і ня ведае, што мы каха-
емся. Вось, як скончу службу,
на злосьць усім кулакам, ды капі-
талістам, прыеду і адразу ў З.А.Г.С.

Цалую цябе. Твой Андрэй
Іванавіч Аброцька“.

Прачытала Кіліна Андрэяў ліст
да Сьцепаніды...

Цешыцца Сьцепаніда: не за-
быў Андрэй.

А на другі дзень па вёсцы:

— Бач, якая сьвятая, ды божая.

— А з Андрэям пад вярбою.

— А ў клуні. Прыхіляемся,
абыймаемся. Во якая.

А дома маці:

— Андрэя табе? У клуню та-
бе? „Мне ў хаце, мама, душна,
горача“.

Можна табе ў камсамол? У-у-у.
Бясстыдніца..

...Плача Сьцепаніда...

II.

Атрымаў Пятро ліст ад Ма-
рыны, што ў горад выехала...

— Прачытай, Іван, а то я ня
ўтну...

Прачытаў Іван...

А на аругі дзень па вёсцы:

— А Пятро з Марынаю. Ой і хіт-
ры-ж. Калі-ж гэта яны пасьпелі?
Ды ўсе:

— Гу-гу-гу...

III.

Прыняслі дзядзьку Сьпіры-
дону ўмову „пра арэнду“.

— Падпішыся.

— Няпісьменны.

— Стаў крыжыкі.

Наставіў.

А на другі дзень па вёсцы:

— Сьпірыдон ад жонкі адрокся.

Падпісаў бумагу, дзе напісана:

— „Ахвярую сваю адзіную
жонку на царкву“.

Хлопцы пажартавалі...

.....
Навошта-ж гэта ўсё?

Ды ўсё-ж на тое:

— І на ліха яна патрэбна гә-
та грамата, гэта пісьменнасць?

Пер. з укр. мовы Я. Хвораст.

Z KRAJU

Nia treba biedavać, a treba pracavać.

L a c h a v i č y, Baranavicki pav. U Baranavickim paviecie byli hurtki BИHиK i TBŠ, nažal, usie jany ũžo źlikvidavany. U 1936 hodzie i raniej padavali ũ nas deklaracyi na rodnuju bielaruskuju školu, ale vojty nidzie badaj nie paćvierdźali podpisaŭ baćkoŭ ci apiakunoŭ dziaciej. Zatoje ũsiudy badaj polskija instruktary zakładajuć u nas „Koły Młodej Wsi“, abo „Koły Stowarzyszenia Młodzieży Katolickiej“. I treba skazać, što znachodziasc jany achvotnikaŭ na siabroŭ ũ hetyja „koły“, bo moładzi niamadzie dziecca, a jana-ž choća źbiracca i pahulać. Praŭda, najbolš iduć tudy adzinki ciarniejšyja, abo kandydaty na pasady, ale zdarajuca wypadki, što papadajuć tudy i świedamyja bielarusy.

Dla siabroŭ „Kołaŭ Młodej Wsi“ časami ładziac niekulki-dniovyja kursy, na katorych mima ũsialakaje polskaje prapahandy, jość časami i cikavyja lekcyi z haliny ziemlarobstva. Moładź adnak pačutaha ab ziemlarobstvie nie zavodzić u siabie doma na svaich haspadarkach, bo ũvažaje, što toje, što jana čuła, tady joj prydasca, jak atrymaje dzie pasadu akonama ci pakajoŭki i takija kursanty ahułam doma ničoha rabić nia choćuć i stydajuca. A dziela taho „Koły Młodej Wsi“ dla našaj wioski nijakaj karyści nie dajuć.

„Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży“, ab katorym biskup K. Niamira, vizytujučy ũ nas kaścio-

ły, miž inšym, skazaŭ, što ũ im spravy nacyjanalnyja nie pavinny bracca pad uvahu, faktyčna viadzie najbolš polonizatarskuju rabotu, a kulturna-aśvietnaj pracy badajšto nijakaj nie pravodzie.

Jak baćym, abiedźvie nazvanuja vyšej arhanizacyi pracujuć nie na našuju karyść. Ale nia možna nad hetym plakać, a treba pracavać, treba ich źbiełaruščvać i pry pomačy ich viaści bielaruskuju rabotu. Heta dumka była ũžo nia raz abhavorvana na baćynach „šlach Moładzi“ i jaje jšče raz grypaminaju i zaklikaju da pracy. *Starejšy.*

Палажэньне цяжкае.

У селюб, Наваградзкі пав Кругом цемра і аж жудасна робіцца, калі падумаеш, колькі трэба ўзьняцца нам, каб ад карт і гарэлкі перайсьці да культурнага жыцьця. Больш сьведамыя адзінкі, як і пішучы гэтыя словы, пад дазорам паліцыі, якая вельмі часта вызывае іх да сябе, каб улэўніцца што робяць і пагаварыць аб „камуністычнай рабоце“. Газэт і кніжак вёска чытае агулам вельмі мала, бо ня мае скуль іх браць. А фактычна кніжак і газэт трэба на вёску як найбольш і то перадусім беларускіх, бо толькі роднае слова дзеіць на нашага чалавека і дае пажаданыя вынікі. Трэба аднак сьцьвердзіць, што цяжкае палажэньне змушае нашую моладзь ісьці, як кажуць, да галавы па розум, а гэта ўжо вялікая рэч.

А. Д.

Alkohol i tytun rujnuje zdarouje i ščaście adzinki, siam' i narodu.

Dobraja knižka i hazeta znajomić z śvietam i vučyc' žyc' kulturna.

Х Р О Н І К А

З БЕЛАРУСКАГА ЖЫЦЦЯ

— Выехаў лячыцца. У нядзелю 4 г. м. ведамы беларускі дзеяч Кс. Ад. Станкевіч выехаў з Вільні ў Трускавец (Галіччына) лячыцца. Кс. Ад. Станкевіч ужо даўно цярпеў ад хворасці нырак, апошнім-жа часам хвороба гэта на гэтулькі ўзмаглася, што змушаны быў часова перарваць сваю цэнную работу і згодна з радамі дахтароў выехаць на нейкі час у Трускавец, дзе знаходзяцца спецыяльныя лячэбныя крыніцы. — Паважанаму Кс. Станкевічу жадаем хуткага выздаўлення і павароту да працы.

Паважна так-жа занямог на грудзі ведамы беларускі каталікі псьменьнік Кс. П. Татарыновіч, які на жаданьне лекараў 10 г. м. выехаў лячыцца ў Іта Ію. Жадаем яму шчаслівага павароту.

— Рэд Я. Пазьняк звольнілі. Рэдактар Я. Пазьняк ад 27 лютага сёл. знаходзіўся пад паліцыйным надзорам. Суд анагдай гэты надзор зьняў.

— Вечар беларускай паэзіі. 18 г. м. ў Вільні ў замкнёным крузе польскай інтэлігенцыі адбыўся вечар беларускай паэзіі. Сабраныя пазнаёміліся з найнавейшай паэзіяй М. Машары, М. Танка, Н. Арсеньневай і інш. Пасьля была дыскусія ў якой з польскага боку забіралі галасы ген Жэлігоўскі, др. Выслаух і інш. Вершы беларускія, якія на прысутных зрабілі вельмі добрае ўражаньне, чытаў М. Танк.

— Беларускія песьні на грамафонных плітах. Ведамы артыст сьпявак Міхал Забэйда насьпяваў анагдай у Варшаве на грамафонныя пліткі дзесяць беларускіх народных песьняў: 1. Грэчанінава — 1. Ляціць сарока, 2. Конь бяжыць, 3. Ой рана куры запелі (калядная), 4. Ды шчука рыба ў моры (рэкруцкая); Туранкова — 5. Лявоніха (танец), 6. Ой памерла матулька, 7. Рабіна; Ст. Казуры — 8. Зялёны дубочак, 9. Чаму-ж мне ня пець? і М. Анцава — 10. А ў лесе (валачобная) — Пліткі гэтыя хутка паявца ўжо ў продажы.

— Зьнялі канфіскаату. Пастановай Віленскага Акружнага Суду з 18-га

сакавіка сёл. зьнята канфіскаата аднаднёўкі „Беларуская Доля“ (сакавік, 1937 г.), наложаная псьмом Віленскага Гарадзкога Старастыз дн. 11.III. 1937 г. Пасьля гэтага выйшаў другі наклад „Беларускай Доля“. У аднаднёўцы гэтай апісана між іншым, як па спыненьні „Бел. Крыніцы“ былі роблены стараньні выдаваць новы беларускі тыднёвы часопіс і як да гэтага адносілася Віленскае Гарадзкое Стараства. Выдаўцом і рэдактарам аднаднёўкі зьяўляецца грам. Я. Ярмадковіч.

— На канцэрце сьляпых сьпевакоў 4 г. м. у Віленскім Унівэрсытэце хор пад кіраўніцтвам П. Родзевіча сьпяваў вельмі ўдачна так-жа і чатыры беларускія народныя песьні.

— Новыя кніжкі. У мцы красавіку сёл. выйшлі з друку наступныя новыя беларускія кніжкі: 1. Ад. Станкевіча: „Mahnušeŭski—Paŭluk Bachgyn—Vabroŭski“. Вільня, 1937. Бач 45, з ілюстрацыямі. Выданьне „Белпрэсу“. Цана 50 гр. 2. М. Васілька: З сялянскіх ніў — зборнік вершаў, бач. 32. Вільня 1937. Выданьне Р. Шырмы. Цана 50 гр. 3. „Piegaškoda“ — оперэтка ў 3 актах. З мэлэдрамы І. Луцкага перарабіў М. Ш. Вільня 1937. Выданьне Беларускай Тэатральнай Кніжніцы. Бач. 66. Цана 1 зл. Шырэйшы агляд гэтых кніжак падамо пасьля.

— У беларускіх студэнтаў. 3 г. м. у Бел. Студ. Саюзе ў Вільні, студ. В. Склубоўскі чытаў лекцыю на тэму: „Матарыялістычны і ідэалістычны сьветагляд“. — 17 г. м. там-жа адбыўся дыскусыйны вечар над адным з артыкулаў з часопісу „25 сакавіка“.

11 красавіка сёл. ў Т-ве Прыяцеляў Беларусаветы пры Віл. Унівэрсытэце др. Я. Станкевіч прачытаў лекцыю аб некаторых мамэнтах у гісторыі Беларусі. 21 г. м. „Беларусаведа“ арганізавала экскурсію ў архэалёгічны музэй і музэй іконаграфіі ў Вільні.

— Вакацыі і вялікоднія ў Віленскай Беларускай Гімназіі трыццаць будучь ад 24.IV да 8.V.37.

Яшчэ ёсьць на продаж невялікі запас
ГАДАВІКОЎ „ШЛЯХУ МОЛАДЗІ“
за 1930, 1932, 1933, 1934, 1935 і 1936 г.

Цана гадавіка 3 зл.

Выпісваць з рэдакцыі.

— „Dziennik Urzędowy” Krakauškej školnaj Kuratoryj, a za im hazeta „Polonia” i inš. nia tak daŭno padali miž inšym takuju viestku: „U Krakauškim vajavodztvie—biaz miesta Krakava — šćvierdžana 90 wypadkaŭ pieravajna ciazku ŭ vučanicaŭ 14—18 hadoŭ, pryčynnikami čaho byli pieravažna tavaryšy-vučni, bolš-mienš u hetym samym vieku. Zaciemlena tak-ža 200 wypadkaŭ veneryčnych chvarobaŭ i kolkisot wypadkaŭ kražy“... „U Varšavie padobna šćvierdžana jašče horšy moralny stan školnaj moładzi“... „Strašny i žutki heta abraz. I treba skazač, što ŭpadak moralnaści pašyragecca i pa našych vioskach, dzie raniej hetaha nia było. Z padobnymi abjavami pavinny zmahacca nia tolki bački i apiakuny, ale i sama moładž, katoraja ūsio što niemoralnaje na kožnym miescy pavinna hanič i klajmič, bo inačaj kiepska budzie...“

— Indyi (Azija) — vialikaj trystamilionaj kalonii Anhlji, niadaŭna anhljski ŭrad abvieściŭ novuju kanstytcyju, z jakoj indusy nie zhadžujucca, bo chočuć poŭnaj svabody i niezaležnaści. I dzieła hetaha paŭstaŭ bunt nasielnicтва, suproč jakoha anhljicy vystupili z dambovymi samalotami i vialikimi vajennymi siłami. Baračba adnak dalej idzie.

— U Japonii idzie da vajennaj dyktatury. Novy ŭrad, jaki vyrasna staič pa staranie armii, razvviazaŭ parlament i prystupić

Japonski car Mikada na biefym kani.

da arhanizavaŭnia ŭradavaje nacyjanališćynaje partyi. Viašćie heta, jasna, bolš zachopnickija imknieŭni Japonii ŭ Kitai.

— U Belhii, jak i ŭ inšych dziaržavach jošč fašysty. Pavadyr ichni, małady, zdolny pramoŭca i palityk Degrell, abviašćau davoli cikavuju prahramu i mieŭ davoli mnoha pryčilnikaŭ. Z časam adnak vyjavilašia, što maje jon sviaz i Hitleram i Musolinim. Dyk papularnašč jahonaja pačala padač, čaho dokazam jošč apošnja dadatkovyja vybary ŭ Brukseli ŭ belhijski parlament. Cikava adznačyč, što da vybaraŭ hetych pryčyniŭsia sam Degrell. I tut chacieŭ jon pakazač svajo „ja“, vystaŭlajučy sam siabie jak kandydata ŭ pasly. Druhim, adnak kandydatam byŭ viedamy belhijski dziejač, demokrat, sučasny premjer belhijskaha ŭrada Van Zeeland i jon pieramoh, zdabyvajučy 276,000 hałasoŭ, majučy padtrymaŭnie ūsich kirunkaŭ i ūsich partyjaŭ. Degrell zdabyŭ usiaho 69,000 hałasoŭ. (U paraŭnaŭni z minulymi vybarami straciŭ jon 19,000 hałasoŭ). Za Van Zeeland'a hałasavali miž inšym i kataliki, bo prociŭ Degrell'a aficyjalna vystupiŭ biskup-prymas Belhii.

Kali-b Degrell byŭ u Polščy, dyk chiba adnosiny da jaho duchavienstva byli-b inšyja, mahčyma zusim advarotnyja... Hołas belhijskaha biskupa, jak i hołas Papiježa, katory niadaŭna rašuča vystupiŭ suproč hitleryzmu i kamunizmu, šviedčač ab tym, što z katalickim duchavienstvam nia jošč tak błaħa, jak nam zdajecca, bačacy rabotu polskich endeckich ksiandzoŭ i niekatorych navat bielaruskich.

— Małaja Antanta (sajuz čechaslavaččyny, Rumynii i Juhaslavii) raspadajecca, bo Juhaslavija pajšla na ŭhodu z Italijaj, što niepadabajecca čechaslavaččynie i Rumynii, katoryja majuč sajuznyja dahavory z Francyjaj i Savietami.

— U Abisynii na vajsковы italijanski samalot, jaki lacieŭ z Uollega da Addis-Abeby, napala vialikaja ptuška sup. Latun pačaŭ na jaje stralač z kulamiotu i raniŭ, adnak ptuška pašpiela tak mocna ūderyč dziubam u samalot, što prabiła jahonuju vierchniuju časč i raniła latuna ŭ hałavu tak, što jon straciŭ prytonnašč, a samalot pačaŭ padač. Adnak tavaryš ranienaha latuna ŭ paru zatrymaŭ samalot i apuščiŭsia pašla na ziamlu. Kali ranieny latun dajšoŭ da prytonnaści, pry pomačy miascovaha nasielnicтва italijanskija vajaki pačali šukač henaje ptuški i znajšli, ale ūžo niažyvju. Kryty jaje mieli try z palovaju metry šyryni, a dziuba była złamanaja ŭ časie napadu na samalot. Ptuška heta była ūiasnaščaj adnaho z abisynskich kniazioŭ. Jana, jak bačym, kirujučysia samazachavaŭčym instyktam, baraniła svabody svajho kroju ad čužackich stalnych italijanskich „ptušk“-samalotaŭ...

PAŠTOVAJA SKRYNKA

M a л a d n i a k u: Karespandencyju nia žmieścim, bo nie havorycie ũ joj ab kankretnych faktach pieraškodaŭ.

P. D y l e ũ s k a m u: Karespandencyju atrymali, vykarystajem.

A. A s o ũ s k a m u: Vieršy słabyja i papravič ich ciažka. Radzim bolš čytač bielaruskija knižki i paznač lepš bielaruskuju hramatyku i pravapis.

S. H a r o t n a m u: Vieršy atrymali, dziakujem, ũ mieru mahčymašci budziem drukavač.

M. V. ũ L a t v i i: Časapis Vam vysylali i budziem vysylač. „Uščod” pasta-rajemsia nadrukavač. Pišmo ũ BNK pieradali. Pryvitańnie!

Я. Р а м я л ё в і ч у. Вершы да друку не падходзяць. „Перад выездам у Латвію”, паправіўшы надрукуем. Зьвярнеце ўвагу на папраўкі, старайцеся ляпей пазнаёміцца з беларускім правапісам і граматыкай. Пішыце, але толькі прозай і коротка.

М. Б е р а з ь н ю: Вершы слабыя; тэмы няраз банальныя, разьмер ня вытрыманы. Здаецца, што Вы маглі-б добра пісаць прозай.

Я. Л а с ю: Верш „Кавалю”, паправіўшы, надрукуем. Іншыя слабеі апрацаваныя.

М. П а п о ў с к а м у: Вершы слабыя, культгае тэхніка і мова, ды і цензура іх не прапусьціць.

П а к р ы ў д ж а н ы м: Карэспандэн-

Paviedamlajem, što ũžo razyjšoŭsia ũvieš nakład №№ 1 i 2 „Šl. Moładzi” za 1937 h. I tamu hetych numaroŭ bolš nia možam vysylač.

цыю надрукуем у настыпным нумары. Прадстаўленьні радзім ладзіць перадусім выключна беларускія, калі-ж не даюць на іх, а так жа на прадстаўленьні беларуска-польскія, дазволу, дык зусім ня ладзьце, а культурна-асьветную працу праводзьце пры помачы беларускіх кніжак і часапісаў.

П. З: Фэльетон атрымалі, шчыра дзякуем, надрукуем у наступным нумары. Пісьмо перадалі. Прывітаньне!

А. Ж у к у: Верш „Вясна” мала розьніцца ад Ваших вершаў на гэту самую тэму, якія ўжо друкаваліся ў „Шл. Моладзі”. „Паўказка” добрая, нажал яшчэ слаба апрацаваная і лішне доўгая. Ляпей было-б яе напісаць прозай.

Г. П р а м е н ю: Верш „Дажджом”, паправіўшы, надрукуем. Паэма „Рыгор Рыбак” не ўдалася — друкаваць яе нельга.

А. Д з і к у: Вершы слабыя і не арыгінальныя. Тэмы, на якія пішаце, былі ўжо няраз апрацоўваныя; мова бедная, нястача вобразнасьці. Часта здаецца, што словы ў вершы стаяць толькі на тое, каб дапоўніць радок і закончыць яго рыфмай, а так быць ня можа; патрэбная лепшая апрацоўка. Карэспандэнцыю друкуем, за добрыя словы шчыра дзякуем. Просім не забываць.

П. З а в е і: За падпіску, пажаданьні і рады шчыра дзякуем. Напішыце нам аб жыцьці моладзі ў вас.

Крыху śmiechu

Ŭ stałoŭcy

Hośc u stałoŭcy pašla abiedu: — Pannie haspadar, što vy robicie, jak hośc nie zapłacić?

— Što maju rabić? Vykidaju jaho na złamańnie karku za dźvieryl..

— Oool To, kali łaska, nie denervujciesia, ja ũžo sam vyjdu.

Ŭ škole

— Jak nazyvalasia žonka Abrahama — pytaje vučyciel vučnia.

— Nia znaju. Ja ũ škole tolki ad viasiella ũ Kanie Halilejskaj. Ale Janka znae, bo jon tut ad Štareńnia svietu.

— o —

Часаніс рэдагуе Рэдакцыйная Калегія.

Друкуецца ў Беларускай Друкарні ім. Фр. Скарыны ў Вільні (Завальная 1-2) коштам працы: Я. Багдановіча, Я.Найдзюка і А. Шутовіча.